

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга макъ

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжъагъэу къидэкы

№ 173 (22143)

2020-рэ ильес

БЭРЭСКЭЖЬЙИ
ЮНЫГЬОМ и 30

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП
къыхэтутыгъэхэр ыкы
нэмикл къебархэр
тисайт ижъугъотштых
WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикэм и Правительствэ иғъэзет

«Гур къэдгъунээ»

Юныгьом и 29-р — гум и Дунэе маф. Ащ къидыхэлтыгъэу, медицинэ профилактикэмкэ Адыгэ республикэ гупчэм Урысые һофтхъабзэу «Гур къэдгъунээ» зыфиорэр Юныгьом и 29 — 30-м реғъеклокы. «Пчъэ зэүхыгъэхэм» я Мафэ чыпілэ зефэшхъафхэм ащизэхащэфт.

Шоигъоныгъэ зиэ пстэуми яльыдэкъуа зыфедизир, яльэгагъэ, ащечырэр зэрахъэшэн, лабораторнэ улпъеклунхэр, кардиовизорымкэ гум искрининг арагъешын амал ялэшт. Джаш фэдэу терапевтэм, медицинэ психологиям, кардиологиям, неврологиям зыгъэгумэкырэ улчэхэр афагъээнхэ альэкшт.

Тхъамафэм къыкъоц республикэм ит гъесэнгъэм иучреждениехэм «псаунгъэм исыхатхэр» ащыкъоцтых: лекциехэр, медицинэ улпъеклун зефэшхъафхэр, гум изытэт фэгъэхыгъэ видеороликхэм якъэгъэлъегъон.

Адыгейим псаунгъэр къэухъумэгъэнимкэ и Министерствэ къызэритгъэмкэ, зэрэдунаеу ыкы Урысыем цыфхэр зэрэлтийхэрэм иушхъагыу анах шхъялахэм зэу ащыш гу-лынтифэ узхэр. Гу-лынтифэ узхэр къэмь-

гъэхъугъэнхэмкэ ыкы ахэм замыушьомбгъунымкэ республикэм имедининэ организациехэм пешорыгъэш ѹофтхъабзэхэр зэрахъэх.

Гу-лынтифэ узхэм заушьомбгъуным ишинаагъоу диспансеризацием ыкы медицинэ улпъеклунхэм къыхагъэшыгъэхэр:

- льым хэль глюкозэр зэрэбэр — процент 27-р;
- тэрээз зэрэмшиххэрэр — процент 24,4-рэ;
- физическэу маклэу зэрэзеклохэрэр — процент 23-рэ;
- къащечырэр зэрэбэр — процент 22-рэ;
- льидэкъуаэр — процент 15,4-рэ;
- туынешьонир — процент 12;
- шъон пытэхэр зэрээзрахылээрэр — процент 0,4-рэ.

ІШЬЫНЭ Сусан.

Республикэм къэгъэльэгъоныш Пухэр и Іэх

Экономикэм хэхъоныгъэ ышыным пандемиер къегоуагь нахь мышэми, Къыблэ федеральнэ шольырым хэхъэрэ субъектхэм ашыщэу шышхъэу мазэм промышленнэ къидэгъэкынам ииндекс Адыгейим къызэтыригъэнэн ыльэкыгь (проценти 106,3-рэ мэхъу).

Мэкъумэш хъызметэм проценти 104,7-рэ хъугъэ. Адыгейим социальнэ-эконо-хэм иунэе программэм икъидэгъэкын ииндекс Лъэпкъ проектхэм ыкы мицэ хэхъоныгъэхэр ышын-ягъецкіэн мэхъанэшхо

ратыгь. Къыхагъэшыгъэн гъо-Накъэ дэжь щылэ гъогхэм ягъэкіжын ыкы яшын, этнопаркым игъэ-псын, нэмикл улчэхэми Адыгэ Республикэм ишаат. «Бжъэдигъу-хабл — Адыгэкаал» зы-фиорэр гъогум ишын, гъогум зэхэкылэхэм язэтегъэ-псыхъан республикэм и Лышхъэ инэпльэгъу ри-гъекыихэрэп.

(Тикорр.).

Хэбзэлахъхэр игъом къэзытырэ нахыб

Лэжьапкіхэм ятын, юфшэнымкіэ фитыныгъэхэр гъецкіхъенхэм, хэбзэлахъхэмрэ къаугъоихъэрэмрэ афэгъэхыгъэ хэбзэгъеуцугъэр мыукъогъэнэм афэгъэзэгъэ Межведомственнэ комиссиеу АР-м щизэхашагъэм тыгъусасэ зэхэсигъо илагъ. Аш тхаметагъор щизэрихъагъ АР-м и Премьер-министрэу Геннадий Митрофановым.

Зэхэсигъом хэлэжьагъэх АР-м юфшэнымкіэ ыкы социальне хэхъоногъэмкіэ иминистрэу Мириэ Джанбеч, финансхэмкіэ министрэм игудээу Екатерина Косиненкэр, мы лъэнкъохэм афэгъэзэгъэ къулукъухэм, ведомствэхэм ялтыклохэр.

Нахыбэу зытегущылагъэхэр хэбзэлахъхэм якъеуцоин епхыгъэ юфхэр ары. Мы лъэнкъомкіэ законыр зыукъохэрэм афэгъэхыгъэ тхылээр хэбзэлахъхэмкіэ органхэм къагъэхыхэр зэраупльэхъэрэм къытегущылагъ юф-м и МВД экономическихкэ щинэгъончхъэнымкіэ ыкы къольхэ тын-Іыхыным пашуекъогъэнымкіэ и Гъэорышланлэ иотдел ипащэу Мэрэтыкъо Бисльян.

Аш къизериуагъэмкіэ, блэкыгъэ 2019-рэ ильэсэм хэбзэлахъхэмкіэ Федеральнэ күулукъум и Гъэорышланлэу АР-м щылэм зэхъогогу аш фэдэ юфхэпльэнхэу тхылхэр къызэрэфтихыгъэхэр. Ар Тэхүйтэмыкье районым къыщизэуа-

хыгъэгъэ коммерческэ организациехэм аящщ зыфэгъэхыгъэр. Хэбзэлахъхэр ымытыхэу аш ипащ сомэ миллионо 5,5-рэ зэуигъеклагъ, предприятиер истыхъагъэкъе maklo. Гъэорышланлэ уппльэхъэр зызехэхъэм, пащэм ышлээ хызымэтшланлэр банкрот ышлэгъэу къычагъэшыгъ ыкы аш пае уголовнэ юф къызэуахыгъ.

2020-рэ ильэсэу тэзыхэтыр къызихъагъэм къыщиулагъэу хэбзэлахъхэм ятынкіэ законыр аукъуагъэу УФНС-м зыпари тхыль къафижихыгъэгъэ.

— Блэкыгъэ ильэсэм зэгъогогу, мыгъэ зыпари щылэп. Къулькъоу мы юфым фэгъэзэгъэхэм ялофшлэн шуягъэ къытэу зэрэзехашэрэр, хызымэтшланлэхэм яшшэрыльхэр зерагъэцакъэхэрэр аш къеушыхъаты. Тапеклэ юфхэр аш тэйнхэу тэгүгъэ, — къыуагъ Премьер-министрэм.

Зэхэсигъом къызэрэшынэфагъэмкіэ, хызымэтшланлэ ипащэу хэбзэлахъхэр ымытызэ сомэ мин 900-м нэсэу зэуэгъеклагъэм

уголовнэ юф къыфызэуахынэу законым къыщидэлтигъагъ. Аш швэдэдэкъижэу къыкіэльтийнэ көрэр предприниматымкіэ пхъешащ зэрэхъурэм къихэкъыкіэ, чыфэр сомэ миллионо 2-рэ мин 700-м нагъесын фитэу ашыгъ. Аш шуигъэкъимэ пхашуэу швэдэдэкъижэу зэрихъыштим о хэлтэжъэп.

Геннадий Митрофановым иеплыкіэ къыриотыкъызз, арагъэфеденныш, предпринимательхэм хэбзэлахъхэмкіэ чыфэр миллионо аманыгъесын лъыпльэнхэу аш фэгъэзэгъэхэм къарыуагъ.

Хэбзэлахъхэмкіэ Федеральнэ күулукъум и Гъэорышланлэу АР-м щылэм ипащэ игуадээу Дэргушьэо Аскэрбий иодклад къызэрэшыгъэхэмкіэ, хэбзэлахъхэр 6-НДФЛ шыкіэм тетэу къэзтихъэрэм япчагъэ, 2018-рэ ильэсэм егъэшагъэм, 2019-м 72-кэ нахыбэ хуугъэ. Пстэумкіи республикэм итыр 9045-рэ мэхъу. Аш ишлуагъэкъе физическихкэ лицэхэм хэбзэлахъэу къатырэми сомэ милли-

он 526-рэ хэхъуагъ ыкы сомэ миллиарди 4-рэ миллион 810-рэ хуугъэ. 2019-рэ ильэсэм хэбзэлахъэу ахэм къатыгъэр сомэ миллиарди 4-рэ миллион 578-рэ мэхъу.

Гъэорышланлэ ипащэ игудээ къизериуагъэмкіэ, хэбзэлахъхэр игъом къэзимытхээрэм, къытын фаер нахь маклэу къэзгээльяхъэрэм якъычэгъэшын фэгъэзэгъэ межведомственне комиссиехэу муниципальне образованиехэм ачызэхашагъэхэм яшуагъэ къэлэ.

Лэжьапкіхэм ятын епхыгъэ юфхэм зэхэсигъом хэлажэхъэрэр анэсигъэх. Хыкум приставхэм я Федеральнэ күулукъу и Гъэорышланлэу АР-м щылэм иотделэу хыкумхэм рахуухьагъэхэм ягъэцкіэн, чыфэр зытэхъэм якъэгъотын ыкы ахэм

мылькоу къалахырэм иугъэкын афэгъэзагъэм ипащэу Александр Еловенкэм къызериуагъэмкіэ, лэжьапкіемкіэ чыфэр зытэхъэм афэгъэхыгъэу юф 72-рэ 2020-рэ ильэсэм иапэрэ мэзих къалэкіхъагъ. Ахъщекіэ къэпльйтэмэ, ар сомэ миллионо 5-рэ мин 31-рэ мэхъу. Аухыгъэу зэфашыкъягъэр е къагъэуцугъэр 51-рэ.

Нэужым, бэдзэогъу мазэр къизихъагъэм къыщегъэжьагъэу, тэзыхэт мазэм нэсэу, юф 6 пстэумкіи къалэкіхъагъ. Ар сомэ мин 719-рэ. Лэжьапкіхэмкіэ чыфэр зытэхъэм афэгъэхыгъэ юфэу зэкіемкіи алэкіхъэлъигъэм щыщэу 18-рэ мэхъу. Ар сомэ миллионо 2-рэ мин 801-рэ мэхъу.

ХҮҮТ Нэфсэт.

Ныбжыкіхэм афызэхаш

Мы ильэсэм чьэпьогъум и 28-м къыщегъэжьагъэу и 30-м нэс Урысые шиеныхъэ-ушетын конференцииу «Молодежь в трансформирующемся обществе: настоящее и будущее» зыфиорэр Адыгэ къэралыгъо университетын щэкло.

Апшэрэ гъесэногъэр зыщызэрагъэгъотырэ учреждениер ильэс 80 зэрэхъурэм юфтхабзэр фэгъэхыгъэшт.

Гъесэногъэр ыкы шиеныхъэ учреждениехэм, ныбжыкіэ организациехэм ялтыклохэр кон-

ференцием хэлэжьэнхэу къырагъэблэгъагъэх. Шьольырым хэхъоногъэхэр зэришыщ лъэныхъохэм, опытэу алэкэлтым юфтхабзэм ётегущышт.

Конференцием пшээрэль шхыалэу илэр ныбжыкіхэр

непэ гумэкыгъо зэуалэхэрэм шиеныхъэлэжъхэм ыкы обществэм анаэ тирадзэнэр, къыткіхъухъэрэ лээжуххэм ядунэе-еплыкіэ зыфэдэр гъэнэфэгъэныр, нэмыкіхэри.

(Тикорр.).

Кіэлэцкыу спортыр

Адыгэ Республикэм и Лышихъэ ишлухъафтынхэм якыдэхын фэгъэхыгъэ зэуукіхэмрэ дзюдомкіэ Мыекуяапэ щизэхашагъэх.

Кіэлэцкыу спортым изыкъеэтийн хэхъэрэ зэнэкъохъу «Локодзюдо» зыфиорэрэм Къэбертэе-Бэлькъарым-рэ Адыгейимрэ дзюдомкіэ якомандэхэр бэнэпэл алырэгъум щизэукалагъэх.

Республикэм дзюдомкіэ

испорт еджаплэу Кобл Якъубэ ыцлэ зыхырэм зэнэкъохъу ётегущыуагъ. Адыгейим физкультурэмкіэ ыкы спортымкіэ и Комитет итхаматэу, зэхэшэхъагъ купым ипащэу Дэгужые Мурат зэнэкъохъу хэлажэхъэрэм къафэгушуагъ. Адыгейим

ибэнэпэ-еджаплэ дунаим цэрыо ётегущыуагъ спортсменхэр зэрэшагъэсагааэхэр М. Дэгужыем къыуагъ. Кіэлэцкыу хэдэгээхэм, республикэм ыцлэ спортышом щизэхашагъэхэм акырыплыхээ, гъехъагъэхэр ашынэу къяджагъ.

Къэбертэе-Бэлькъарым къыткіхъэгъэ кіэлэцкыу спортым икомандитууми алырэгъум теклоныгъэр къыщыдахыгъ.

2007 — 2008-рэ ыкы 2009 — 2010-рэ ильэсэм къэхъуэгъэ калэхэр зыхэт командэхэр дзюдомкіэ зэбэнэгъэх, нэбгырэ тфырэтиф хуущыгъэх. Адыгейим ётегущыуагъ калэхэр агъасэх тренерхэй Мерэм Сайдэрэ Хъакурынэ Ларисэрэ.

Зэнэкъохъу гъешэгъонэу

къагъэ. Къэбертэе-Бэлькъарым икомандитууми алырэгъум теклоныгъэр къыщыдахыгъ.

Зэкьюо республикэхэр, зэгүнэгъу шьольырхэр спортым зэфещэх, язэфыштыгъэхэр зэнэкъохъу гъештэх. Республиком спорт псевдальзэхэр нахь зэтегъэспыхыагъэх, ялэпэлэсэногъэ юбжыкіхэмрэ хагъэхъонымкіэ, япсаунгъэ агъэптиэнэймкіэ амалышухэр ялэх.

ЕМТЫЛЬ Нурбый.

Фермерхэм ялжыгъэ Іуахыжыгъ

Зезэрхээ Аслан Адыгэ Республика мэкью-мэшым-кэ изаслуженэ Йоғыш. Ихъизметшапэ ильэс 21-рэ хүгъеу мэлажьэ. Аш фэдиз ильэсийн лэжыгъэу Іуахыжыгъэм рымыраззэ зэ нэмыгэми къыхэкыгъэп. Мэкьюмэц унашоу къызэрхъухыгъэм Йоғшэнэйн уасэ щифашгэу къэтэджыгъ.

— Мыгъэ лэжыгъэу Іутхыжыгъэм тырыраз, — ело Аслан. — Мэкьюмэц техникэр Росагролизингэм ипрограммэм-кэ къызэкіедгэхъагъ. Апэрэ ильэсийн ыпкэ птыхынен зэрэцшигытм ишгээшо къытигъэкыгъ. Ильэсийн тельтагъэу техникэм ыуасэ тэклутэклой ттыжыгъ. Пандемиэм ыпкэ къыкэу къэралыгъом фэдэ фэгъэкотэнхэ мэкьюмэц хызымэтшапэхэм къафишыгъэх ыкчи аш ишуагъэ зэхэтшагъ.

Зезэрхээ Аслан Адыгэ Республика мэкью-мэшым-кэ изаслуженэ Йоғыш. Ихъизметшапэ ильэс 21-рэ хүгъеу мэлажьэ. Аш фэдиз ильэсийн лэжыгъэу Іуахыжыгъэм рымыраззэ зэ нэмыгэми къыхэкыгъэп. Мэкьюмэц унашоу къызэрхъухыгъэм Йоғшэнэйн уасэ щифашгэу къэтэджыгъ. Мэкьюмэц техникумыр Мыекъуапэ къызщеухы, «Я 22-рэ партсъездэм иколхоз» зыфилорэм щилэжьагъ. Чыгум епхыгъэ Йоғшэн постэуми дэгью афэнэгас. Лэжыгъэ бэгъуагъэр зэкіем апэ зэлтыгъэ чы-

Бжыхъэ-губъо йофшэнхэм яжъотып. Натрыфимрэ тыгъэгъазэмрэ яуухыжын хызымэтшапэхэм аухыгъ. Бжыхъасэхэм яхыын чыгур фагъэхъазыры. Фермерэу Зезэрхээ Аслан ихъизметшапэ ыыгъ чыгу гектар 600-м щыщэу бжыхъесэ коцыр гектар 250-рэмэ ашапхыгъ.

лапхэм икъихэхын ишыпкэ рехылы. Бжыхъесэ коц чилапхъэу ыгъэтысхъэрэ П. Лукья-ненкэм ыцэ зыхынэ мэкьюмэц шэ-нгэлэж-ушэтэк институтэу Краснодар дэтым щихахыгъэу щыт. Узхэм апэуцу, чыгум еку. Гъатхэм къыхэкыщ коц чилапхъэм рахылы щыт чыгъеш-шухэри (аммиачная селитра — Т.З.) тонни 170-рэхьоу агъэхъазырыгъах. Хызымэтшапэхэм ихъамэу тызтехъагъэу Іуахыжыгъэ лэжыгъэм щыт чыгъэгээс тонн 650-рэхтель. Уасэу къырыалырэм хэхъо, арышь, итугъэкын дэгүэхэрэп.

— Тэ типшэрилъир лэжыгъэ бэгъуагъэ къитхыжынир ары, — ело Зезэрхээ Аслан. — Лэжыгъэу къитхыжырэм ильэс къэс хэдгэхъоным тыпыль. Еджапэхэм, кэлэлцыкыу йыгыпэхэм, зигъот макіхэм ренэу тадеэ. Зынбжь ильэс 65-м къехъугъэхэр зэрэс унагъохэм мыгъэ джащ фэдэу тадеагъ. Ныбжыкэу къитхуцогъэ фермерхэм къыдьрагааштэш, аш чырэгушо.

Шэуджэн районым ифермерхэм ашыц Даур Нурбы. Аш чыгу гектари 100 ыыгъ. Коцыр, натрыфир, тыгъэгъазэр, хырыбдэхэр къащегъэкы. Былымышхъэ 15 фэдиз, чэт мини 3,5 — мини 4 ехъух. Хызымэтшапэхэм итоғшэн зэрэбинену хэшагъ — шхъэгүсэр бух-

галтер, ыкъохэри, икъорэльфхэри къыдеэх — зэфрекъужыхы. — Мэкьюмэц къэралыгъо грантхэм якъихын пчагъэрэ сыхэлэжьагъ, — къеушыхыаты Нурбы. — Ахэр тэш фэдэ мэкьюмэшшэх илэпилэгъушу. Сыда пломэ, гүшүэм пае, грант къизипхыкэ, сомэ миллионищым трактор, былымышхъэ 20 — 25-рэ къырыпшэфынхэ пльэкыщт. Чыфи, гумэкли уахэмтэу зыкъэпэтынхэм аш илэпилэгъушу. Силэжыаклохэм мин 20-м мынахь маклэу лэжъапкэ ясэтышу, тylажъэмэ ильэсийн тирэшхэжы, зэкэри тфэхү. Сэ сшхъэкэ пчагъэрэ къэралыгъо мэкьюмэц субсиди-ехэр къисхыгъэх ыкчи ахэм шлэгэшхуо къаклаклорэр сүүшэтигъ. Цыфхэм къашошырэр ахьщэ чыфэм фэдэу, аш къебгээзэжын фаеу ары, бэхэр

мэшчинх э къагурыорэп. Сэ сүүшэтигъэх ыкчи грант зэнэко-къухэм сахагъэлажэх къэс си-гуалуу сахэлэжьэцт!

Даур Нурбы ильэс 20-м къехъугъ фермерэу зылажъэрэ. Адыгэ Республика ифермерхэм я Союз итхаматэу Дзэхъоху Аслан Илэпилэгъу зэрафэхъурэр, грантхэм якъидэхынкэ ишуагъэ къызэраригъэкырэр Нурбы игуалуу хэгъэунэфыкы. Адыгэ Республика искатуушхэм я Фонди кредит къизыхыгъэ мэкьюмэц хызымэтшапэхэм ахьщэм итыхынкэ гузэжьогъэ зифэхэкэ, лэжыгъэр Іуахыжыгъе банхэр къяжэнх альэкинен, хызымэтшапэхэм яхьщэтигъо зэпүүгъо пэлэх къыхэхэр афараагаашы. А зэлстээр, щеч хэмийлэу, фермерхэм ямызакуу шольырым имэкью-мэц

зэрэщтиэу ихэгъэхон фэлажьэ. — Мары 2021-рэ ильэсми мэкьюмэц къэралыгъо грантны икъидэхын сихэлэжьэцт, — игугялэх ышхъэ къырехы фермерым. — Ахьщэ Илэпилэгъум чэмшигъэх 20 — 25-рэ рысщэфын симурад. Къелыжмэ, трактори къырысщэфыцт. Ар къысатырэм елтыгъигъ. Йофшэнэйн ныбжы тъкызэкигъягъэп. Къэралыгъом ыкчи республикэм ялэшхээтетхэм ялэпилэгъушо зэхэтшэ, джащ фэдэу лыкотэнэу тэгүүгэ.

Адыгэ Республика ифермерхэм я Союз итхаматэу Дзэхъоху Аслан Илэпилэгъум ильэсир фермерхэм зэраухырэм зэфэхъысыж къыфедгэшыгъ.

— Мыгъэ, пандемием емылтыгъэу, бжыхъесэ лэжыгъэу тонн мин 553-рэ фермер хызы-

Даур Нурбы ильэс 20-м къе-хъугъ фермерэу зылажъэрэ. Адыгэ Республика ифермерхэм я Союз итхаматэу Дзэхъоху Аслан Илэпилэгъу зэрафэхъурэр, грантхэм якъидэхынкэ ишуагъэ къызэраригъэкырэр Нурбы игуалуу хэгъэунэфыкы.

мэшшапэхэм зэкэмки къы-рахыжыгъ, бжыхъесэ рапсыр тонн мин 26-рэ зэрэхүүгъэр чыгур зыщапхыгъэм елтыгъэ. 2020-рэ ильэсийн мэкью-мэц къэралыгъо программэхэм-кэ республикэм ифермер хызымэтшапэхэм зээлэхэгъ. Фермер езыгъэжьакэхэм, аш фэдэхэр шольырымкэ хызымэтшапэхэм 25-рэ мэхъух, сомэ миллион 47-рэ къафатуулшигъ. Унэгъо былымэхъо хызымэтшапэхэм 6-мэ сомэ миллион 70-кэ Илэпилэгъу афэхүүгъэх. 2021-рэ ильэсэу къихащым мэкьюмэц къэралыгъо грантхэм ахэлажээ зышоигъо хызымэтшапэхэм япчагъэ нахыабэ хуугъэ. Арышь, шольырым къыфату-пищыцт ахьщэм къыхагъэхонену тыйкэлэеуцт.

ТЭУ Замир.

Адыгэ культурэм ия IX-рэ Дунэе фестиваль

ИХЭХЬОНЫГЪЭХЭР альэссы

**Непэ лэужхэмкэ
тэ зэдэтштагь.**

**Зэрэдунаeu шур апегъохы
Адыгэ культурэм
ифестиваль.
Фэбагъэ хэльэу
сэлам ятэхы
Кытфеблэгъаэхэм
тифестиваль.**

**Тикъушхьи, шьофи,
тикуаджи, къали
Лъэпкъ орэдышьор
къащихэтэщи.
Чынэлъэ гупси,
хымэ къэрали
Зэхэш ю къабзэр
къащэущыжы.**

ЕплъыкIэхэм уагъэгъуазэ

Къэрэшэе-Щерджэсым лъэпкъ культурэмкэ и Гупчэ икуулы-къушлэу Джумэе Алый фестивалым ыгъэгушуагь. Музикальнэ Іэмэ-псымэхэр зыхэт ансамблэу «Джэрпэджэхъир» Тыркуем, Темыр Кавказым, Къыблэм шүкіе аашаэ.

«Джэрпэджэхъир» Къодзэ-къо Тимур ипащ. Адыгейим иадыгэ лъэпкъ ансамблэу «Джэгуаклом», Германием щипсэурэ адигэмэ яорэдьохэм, адигэ музикальнэ Іэмэ-псымэхэмкэ купеу «Юшхъемафэм», фэшхъафхэм ядэгүй-хэм лъэпкъ искусствэм ибаин-гъэхэр къыхагъэшыгъэх.

Адыгэ Республикэм итворт-ческэ купхэм Израиль щыщ тильэпкъэгъухэр къащиху-гъэх.

Краснодар краим щизэх-щэгъэ ансамблэу Хэшх Рус-льян зипщаэм, пынаоу Марина Турчинам, нэмийкхэм ялэ-пэлэсэнгыгэ тышыгъуаз. Купеу «Мэздэг адигэхэм», Темыр Осетием — Аланием иансамблэ, фэшхъафхэм лъэпкъ искусствэр зэрэгжэш!эгъонир къагъэльэгъуагь.

Адыгейим ипшинаохэу Гу-кіел Батыр, Шэуджэн Рус-там, Брантэ Темыр, нэмийкхэм ялэпэлэсэнгыгъэх къахэ-щыгъэх.

Тызэфещэ

Израиль ит адигэ къуаджэ Кифар-Камэ щипсэурэ Ацу-мыжъ Налщык изэфэхъы-съижхэр щыненгъэм къып-къырэкъых.

— Культурэм зэлэпкъэгъэхэр зэфещэх, — къелуват Ацу-мыжъ Налщык. — Адыгейим, Къэрэйтэе-Бэлькъарым, Къэ-рэшэе-Щерджэсым яартистхэр

ликэм и Лышхъэу Къумпыил Мурат лъэшэу тафэраз.

ОсешIхэр

Осеш купым искусствэм щыцэрилохэр хагъэхъаэх. Урысюем, Адыгейим янароднэ артистэу, Адыгэ Республикэм

икомпозиторхэм я Союз итхаматэу Нэхэе Аспъан лъэпкъ музыкальнэ Іэмэ-псымэхэмкэ орэдышьор къезыгъэуаэхэм уасэ афишигъыгь.

Куфэнэ Шамсэт орэдьохэм ядэгүй. Къешхуаклохэм якупхэм уасэ афишигъыгь Уры-

съем культурэмкэ изаслужен-нэ йофышлеу Нэнэжъ Айдэмыр.

Усехэм къяджагъэхэм яосэш куп пэщэныгъэ дызэрихъагь Республиком икультурэ щизэльшлээрэ Лыхыукэ Андауэр.

Адыгэ Республикэм культурэмкэ иминистрэу Аулъэ Юрэ Дунэе фестивалым изэхэшкэо куп пэщэныгъэ дызэрихъагь.

Шухъафтынхэр зыфагъэшьошагъэхэр

Орэдьохэм якуп апэрэ чын-пээр Klaklykhу Нуухэ къыщидыхыгь. Тэхүтэмькое районым ар щэпсэу.

Къэбэртэе-Бэлькъарым ильэпкъ ансамблэу «Кавказыр», Къэбэртэе-Бэлькъарым икупэу «Бзэрэбзэр», Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние иорэдьоу Даутэ Сусан Н. Klaklykhуум фэдэу лауреат хуульх, апэрэ степенир афагъэшьошагь.

Орэдьохэу Нэгъой Азэ, Къулэ Дастанэ, Кыкы Софие, Мышье Азиэ, Цышэ Зарэт, Нэгъой Мерэмхъан, ансамблэу «Ошьутенэм», нэмийкхэм хагъэунэфыкырэ чын-пэхэр къыдахыгъэх.

Къешхуаклохэм якуп къащы-хагъэшыгъэх Адыгейим иансамблэу «Исламыер», Иорданием иансамблэу «Бгырысбынхэр», Адыгейим иансамблэхэр «Синдикэр», «Абрекхэр».

Лъэпкъ музыкальнэ Іэмэ-псымэхэмкэ эзэнэхъохум къы-щыхыгъэх «Ошьадэм» иши-кэлэшынау Лыбзыу Шан, ансамблэу «Исламыер» ипши-нэо куп, Тэхүтэмькое районым иансамблэу «Уджыр».

Усэмэ къяджагъэхэм къа-хагъэшыгъэх Шынхэхъо Ма-рыет, Теуцожь районым щыщ, Тэшүу Светланэ, Мыеекуапэ щэпсэу, Унэрэктэ Аидэ — Шэуджэн район.

Анахь шхъаIэр

Дунэе фестивалым ишу-хъафтын шхъаIэр «Гран-при» зыфилорэр Къэрэшэе-Щерджэ-сым ильэпкъ оркестрэу «Редадэм» фагъэшьошагь.

Дунэе фестивалым фэгъэ-хъыгъэх тхыгъэхэр тапэкхи къы-хэтиутыщых, зэфэхъысъижхэр тшиштих. Лъэпкъ культурэм ихэхъонигъэхэм, музыкальнэ искусство зызеришьомбгүрээм, адигабзэм изэгъэш!эн зэдьтиофеу зэрэшытим нахь игъэклюгъэу татегуущицэшт.

Бын Іужъур гъэбэжъу

Хабзэ зэрэхуугъэу, Пшызэ шъолтыр ис бын-унэгъо Іужъухэу кілэцыкүхэр дэгъоу зыщапхэрэм шъолтыр, правительственнэ тын лъеплэ зэфэшхъафхэр къаратых. Нэгъуцуухэм яунагъо Агуй-Шапсыгъэ дэсми мыгъэ медалэу «Родительская доблесть» зыфиорэр къыфагъэшьошагь.

Ильэси 10-кіе узэкілэбэжъем краим шыгъэнэфэгээ медалыр зэрэтхэрэр сабын 4 ыкы аш къехъу зыпхууху унэгъо клоц хабзэхэм ягъэпытэнкіе зышхъамысъяхъэрэр, зикілэцыкүхэм тошшэнми, еджэнми, спорти, творчествами гъэхъэгъэшхөхөр ашызышыгъэхэр ары. Краим ис унэгъо Іужъур пшыкүтфмэ мыгъэ тынхэр къязытыжыгъэр губернаторэр Вениамин Кондратьевир ары.

— Сабыйибэ зэрыс унагъохэм гукігъури, нэхъойри, зэфэгумэкійжьри ашынахъыб, — кыбыуагь губернаторым нытыхэм афэгушо зэхъум. — Аш фэдэ кілэлэцыкүхэм іадэб нахъ ахэль, къиняхъохэр зэпаачышью унэгъо клоцым зышагъасэ, ячыгу гупсэ агъэлъаплэу къэтеджых.

Медалэу «Родительская доблесть» зыфиорэр краим къыщызфагъэшьошагъехэм мыгъэ апеу сомэ миллион аратыгь.

Урсылем изаслуженнэ тренерэу Нэгъуцу Джанболэт Туалсэ дэт кілэцыкүхныжъыкіе спорт еджаплэу N 1-м лут. Иныбдэжъуухэр, ичыплэгъуухэр, тошшэнми, еджэнми, спорти, творчествами гъэхъэгъэшхөхөр ашызышыгъэхэр ары. Краим ис унэгъо Іужъур пшыкүтфмэ мыгъэ тынхэр къязытыжыгъэр губернаторэр Вениамин Кондратьевир ары.

евзорова (Монреаль, Канада, 1975 г.), ронзового призера олимпийских игр (Москва, ССР, 1980 г.), призера Европы, двукратного обладателя Континентального первенства, чемпиона мира, четырехкратного чемпиона Европы по дзюдо, призера Чемпионата мира по дзюдо в Тицери, трехкратного чемпиона мира по дзюдо Владимира Соколова и других выдающихся спортсменов, которые победят Европу

Кілэцыкүх Олимпийскэ джэгукіхэм, дунам, Европэм, Урсылем язэнэхъокуу зэфэшхъафхэм ячемпион хууѓэх, ято-нэрэ, ящэнэрэ чыплэхэр къащахыгъэх. Ежь Джанболети спортымкіе гъэхъагъэхэр илэх, дзюдомкіе мастериціэр бэшлагъэ къызыфагъэшьошагъэр.

Иофшіэн зэрегугуурэм имызакьюо, иунағуу тренер цірыйор рэгушхо. Нэгъуцу Джанболэт Туалсэ зы щыэнэгъэ гъогу зытехъагъэхэр ильэс 25-м къехъугь. Ахэм унэгъо зэгүрүюжьэу зэдашлагъэм чемпион унагъо кіе уеджэмэ хууџт. Яцыкүгъом къыщегъэжыагъэу ясабыйхэр спортым, анахъу бэнэним, пышагъэх.

Адыгагагъэрэ цыыфыгъэрэ ахэлъэу, тошшэним алэ ekloy, ячыгу гупсэрэ ялэпкүрэ апсэ хэтлаагъэу ны-тыхэм ахэр аплих. «Бын Іужъур гъэбэжъу» — адигэ гүшүйэжъым зэриоу, Нэгъуцуухэр къакіхъуухэрэ сабыйхэм ягъэхъагъэхэм арэгушхох. Кілэ нахыжъэу Казбек Пшызэ къэралыгъо университетым щеджэ, дзюдомкіе мастер, дунэе зэнэхъокуухэм щатекүагъ. Даннэ студентк, дзюдомрэ самбэмрекіе мастер, урсылем, европэ зэнэхъокуухэм ячемпион. Абрек Олимпиадхэм ахэлжээштхэр зыщагъа-сэхэрэ къэралыгъо училищим щеджэ, дзюдомкіе мастер, дунэе зэнэхъокуумэ щатекүагъ. Кілэ нахыкіеу Нарт я 5-рэ классым ис, кілэцыкүх лигэмкіе ЮФО-м аперэ чыплээр къыщихыгъ.

Сабыйхэм янэу Майзэт Быжъхэм яхху, къуаджэу Кошхаблэ къыщихуугь, Адыгэ къэралыгъо кілэзегъэдже институтым педагогикэмрэ ублэплэ еджаплэхэм аччэхэр зэрэргэджэрэ методикэмрекіе ифакультет къыуухыгъ. Нэгъуцуухэм яунагъо зышэхэрэм къызэралорэмкіе Майзэт адигэ бзыльфыгъэ шылыкъ, бысымгощэ хыалэл, унэгъо хъызмэтыр хууپхъэу зэрхъе, исабыйхэри, ишхъэгъуси спорт төкөнгүйгэхэм атыргэгэшгушо.

— Сыд фэдэрэ лъэныкъохи Джаникэрэ Майзэтрэ яунагъо щысэтехыпэу щыт, — къело Тюпсэ районым дзюдомкіе ифедерации ипрезидентэу, район советым идепутатэу, Агуй-Шапсыгъэ дэс Ныбэ Джамбулат. — Нэгъуцуухэм медалэу «Родительская доблесть» къазэрафагъэшьошагъэр лъэшэ туигуап хууѓэ. Ахэм бэшлагъэр аш фэдэ тын льаплэр къызалэжыгъэр. «Жыирэ сабыйрэ зэримис унагъом насып ильэп» ёло адигэ гүшүйэжъым. Аш тыкыыпкырыкызэ къетлон хуумэ, Нэгъуцуухэм яунагъо насыпшо иль. Ахэм афэдэ унэгъо Іужъуухутирайон, тикрай, тихэгъэгу щытхуу къафээзыхыхэрэм тарыгушон фае. Ахэр лъытэнэгъэ зыфашырэ цыифых. Ахэм ясабый зэчийшүхэу адигэ хабзэхэм атетэу аплихэрэм бэкіе тащэгүгы, Тхъэм янасып зэлгэяф, ны-тыхэмни якілэцыкүхэм яхъяр Тхъэм аргэлэльзүу.

НЫБЭ Анзор.

Шыыхъэхэр къалыйтэжых

Кавказ биосфернэ заповедниким хабзэ зэрэхуугъэу бжыхъэм шыыхъэхэр къыщалытэжых. Мыщ фэдэ уаххтэм ыпэкіе зигугуу къэтшыгъэ псэушхъэхэм япчыагъэ зэхъокыныгъэхэр фэхъуух.

Зигъебылъыныр зикіесэ шыыхъэр мэкуо, зыдэшыиэр къыхэпшыкыныр бэкіе нахъ псынкіе мэхүу. Аш къыхэкіе бжыхъэрэ шыыхъэхэм япчыагъэ заповедниким къыщалытэжых.

Мыщ фэдэ уаххтэм шыыхъэхэм купхуу загоши. Ильэс къес а зы чыплэ дэдэм ахэр екіолеҗых.

Шыыхъэхэм нахыбэрэмкіе зэгъусэхуу къакіхъэ. Гъэмафэрэ шыхъэ 40 — 50 зыхэт купэу шъофым щэхъуух, загъорэ 100-м нэсэу зэхахъэхэуи къыхэкы. Ау къимафэрэ пчагъагъуу зэрэзэхэтхэм зэхапшлэу къыщакіе.

Шыыхъэхэр дэгъоу есих ыкы къушхъээ псы цыкүхэр псынкіе зэрэнэкын альэкы.

Адыгейим ит Кавказ биосфернэ заповедниким блэкыгъэ ильэсэм шыхъэ 1700-рэ фэдиз щатхыгъагъ. Мыгъэ зэхъокыныгъэ фэхъуугъэмэ шлэхэу къенэфэшт. Кавказ биосфернэ заповедниким ипресс-кулыкъу къызэритирэмкіе, чыэпьюгъум и 4-м нэс шыихъэхэм якъэлъытэжыхын епхыгъэ юфтхъабзэр ахууцт.

(Тикорр.).

Чыгулэжым ишыIакI

Мэкүмэш хызмэтэм иофишIехэр арых цыфхэм зыгашхэхэрэр. Иоф мыпсынкIеу хыалыгъум, лым, фэшхяф шхыныгъомэ якъэгъекIын пыль цыфхэм кыныгъуабэ зэшIауахызэ, зыгъэпсэфыгъо ямыIеу алэшхье есағэхэмкIэ чыгур алэжы, былымхэр ахъух.

Чыгулэжыр ары зэпхыгъэр цыфхэм яшыIакIэ тхъагъо хэлъеу щытыныр. Мыхэм иофыгъо пчагъеу кыапыцлыхэр къэплытэнэ пльэкIынэп, щыбгъезье хууни ахэтэп. Нэвшаагъом щегъэжьагъеу пчагъэр хэктотфэ, мэфэ гээпсэфыгъу, мэфэки ямыIеу щэр, хыалыгур, лыр ыкIи фэшхяф гъомылапхъехэр ланэм тель зэрэхъуштэм дэлажьэх. Адыгэмэ «Улажьемэ лыжъ пшхын» аlyагъ. Чыопсыр зыпкь итэп, непэрэтишыIакIэ зэтеуцогъэ шыыпкь кытшошызэ, мары мигъе гумэкI тыхэфагъ. ТапэкIе, колхозхэр зышыIагъэхэм, ини цыкIу чылэм дэсхэм иоф ашIэштыгъэ, джы а цыф заулэмэ ашIэштыгъэр ныбжыкIэ заулэмэ ашпшэ иль хуугъе. Ар щыIэнгъэм кыздихыгъ, техническэ прогрессир кыднэсигъ. Технике IэпIе-гъу шлагъохэр тиэ хуугъе, ау цыфыр хэмтэу, кын хэмтэу, ежь-ежырэу рыхыкыр ыум кыхъаштэп. Мы охъте благъэхэм тиэ ышIэрэм тыщыгушу-кыжьэу, тилэжыгъе тихъижьымэ тезэгъин. ЗэкIе цыфхэр зыкIехьопсихэрэ роботмэ яухътэ джыри къесыгъэгоп.

Цыфыр сидигъу нахьыбэ фай. НыбжыкIэхэм къэлэ псэукIэм зыфащэй, чылэм дэль иофхэм агъэшынхэрэм фэд, ау къалэм дэс ныбжыкIэхэм иофшэнхэм фэмыхэр ахэтэх. ЗэкIеми уз-гупшиксэн Iеджи ахэл, ау пшхъэ закъо пыгыжыщми, иоф пшэн фае. Ар кын кытшыхъуштэп о уикIесэ, узыфешу-иофыр къэбгъотымэ. Ащ ишыхъатэу зы

щысэ къэтхын. Урым (римляне) къэралыгъом анах ильэшыгъо уахътэ пачьыхъеу ялагъэм ипачьыхъеу Iенатэ кыгъэтыльи, икуудаж къэклохыгъагъ. Ащ Рим къикIихи къельэгъуыгъэх, ипачьыхъеу иоф фежэжынэу, ау лыр кыафытэгъэнагъэ: «Шьо шульэхъуыгъэмэ сэ къэбаскъеу мыш къыщыгъэкIыгъэр, сыйкытежкъуынэнэу шууплынын-е», — къариуагъ. Арышь, гукI къыхэпхыре иофым бэ ельтыгъэр.

Кілэгъэдже сэнххатыр зээгъэгъо-тыгъеу, иоф сшIэнэу езгъэжьагъеу, гэ-мэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэм пионер лагерым исхиши еджакIохэр экспури-екIэ колхоз бригадэ шьофым итим коцыр зэрэуахыгъырэм езгъэплынхэу автобускэ къесщэгъагъэх, концерт цыкIу мэкъумэшыгъэхэм къафэдгъэлэгъонэу тыптыгъыгъ, ау тызэрэфаеу хуугъэп. Комбайнэр къутагъеу кызэтеу-цуагъеу, хуульфыгъэхэр зэрэгэгзу-жъохэу ар зэрэшыгъыщтым үүж итыгъэх. СшIэштыр сымышIеу, сигукъао сийгунэгъоу, уасэ зыфашыре цыф шлагъоу бригадиреу Щэрдж Аскэрбий ислуагъ:

— Сыдэу дэеу хуугъа анах мыху-щым тыкызэрэтерфагъэр, сабыйхэм коцыр зэрэуахыгъырэр язгэлэгъэц шоноигъуагъ.

— А сипшашь, умыльэгъуыгъэмэ дэгъуба, ар боу иоф хылы! — кысило-гъагъ.

А гүшыIэхэр, мары ильэс 50 тешла-

ПсынэкIэчъым екIурэ гъогур.

гъами, сшIгыупшэхэрэп. А мэфэ закъом кынэу альэгъуыгъери екыу: тыгъэнэстырым хэтхэу, пкIантIеу рагъэхыгъэри узынчэнгъэм кызэрэрэгъекIагъэри гурыгыгъуаеп. ЛэжакIом шыхъекIафэ фэтшын, мыхамелэр тшIобылымын зыкыфаер джары.

Диныр

Охъте блэкыгъэм шьогъе Iаджи кызы-дихыгъыгъ. Къоджэ ефэндэу Гостэхъу Асплан клаалэмэ афраз. ТхъешIошхъу-нгъе зиIеу, мэшитым къакIохэрэм япчагъэ нахьыбэ мэхъу зэпты. Псэп-шIэнхэм кылэдэсхэр хуупхъэх. Зыими мыхъун рагъэшIэштэп, къэзэрэхуу-

мэжых. Адыгэмэ егъашIи цыфхэм алоштим мэхъанэшхо раты, IаекIе уигу-гы амшIимэ нахьышу.

Чылэр умышIэжынэу зэгъэзэфагъэ хуугъэ, къэбзэнгъэр дэль. Кілэ шла-гъохэр уашыгъуынэу кыдэххъуагъэх, ари кыагъэшыпкъэжы. Ахэм ацIэхэр зэкIеми ашIэх. Мы аужыре ильсхэм нахь тызгъэгүшIуагъэр ари. Джаш фэдэу Щэрдж Аслыан Сэфэрбий ыкъом ихъатыркэ чылэгъунэм дэжэ псынэкIэчъеу щытилаагъэр зыгъэпсэфыпIе, гуэ-тилэпIе ашIыгъ, ар зымыуасэ щыIэп.

ПШЫКЭНЭ Май.

Улап.

Нэшъукъуае ихэхъоныгъэхэм уагъэгушхо

2019 — 2020-рэ ильсхэм Нэшъукъуае хэпшыкIеу хэхъоныгъэхэр фэхъуу-гъэх.

2020-рэ ильсхэм ыпекIэ фельдшер-мамыку IэзапIеу Нэшъукъуае дэтыгъэм икыу фэдизэу уигъэрэзэнэу щытыгъэп, ау аш пае къемынэу, альэкI къамыгъа-нэу, иофшIэн фэшьыпкъэхеу щылэжьагъэх УдыкIэко Юныс, КыкI Сэламэт, УдыкIэко Сарэ, нэмыхIэхэри. Нэшъукъуае фельдшер-мамыку унакIэ щашыгъыкIи ар мигъе, гъэтхэп мазэм, къызэу-хыгъ. Непэрэ мафэхэм ащ иофшIэн щылтэгъэкIуатэ Блэгъожь Розэ. Мы бзыльфыгъэм ащ ыпекIи миш иоф шиши-щтыгъ. Цыф рэхъят, иофшIэн хэшыкIи фырил, къоджэдэсхэр фэрэзэх.

Урамэу Октябрьскэр Нэшъукъуае идэхъэгъэм щегъэжьагъеу идэкIыгъо нэсэу клоцIырэкIы. Мы урамыр дэхэ дэдэу чэшырэ къэнэфуу ашыгъ. Къе-локIе, къеотхыкIе икъурэп, ар пльэгъун фае. Урамым Нэшъукъо еджапIэр, мэшитыр, культурэм и Унэ, тучанхэр тетых. Пчыхъэрэ цыфхэр нэфынэм хэтхэу зыцIе къетуагъэхэм якIолэнхэ альэкIы. Цыфхэр зызыгъэпсэфыхэрэм-

ки урамыр зэрээзэнэфыжырэр льэшэу гушуагъу. Автобус инэу, дахэу, хьооп-пхаоу щытыр маршрутэ «Къунчи-къохъабл — Краснодар» тет. Цыфхэр Краснодар е нэмыхI чылэхэм ашылажъэхэрэмкIэ, иофыгъо зэфэшхяфхэм япхыгъеу къудажкэм дэкIыхэрэмкIэ мы автобусыр льэшэу Iерыфэгъоу щыт.

ТапэкIе маршруткэу тетыгъэр сихъатыр 17-рэ такъикь 30-м къалэу Краснодар и ТЭЦ кыууыкIыжыщтыгъэмэ, джы автобусэу тетыр сихъатыр 18-рэ такъикь 30-м кыууыкIыжы. Краснодар иоф щызышIэхэу къыдэкложын зылъэ-кыхъэрэр нахьыбэ хуугъэх.

Культурэм и Унэ иофшIэн гъэуцупли-шашыгъ.

Мынш фэдиз ИофшIэнэу
Нэшъукъуае щырекIокIыгъэм мыльку дэгъу зэрэпIухъагъэр къыдгурэIо, арышь, тэри, къоджэдэсхэм, икыу фэдизэу къытфашIагъэр зыфэдизыр зэхэтшIыкIын фае. ИофшIэнэу къудажкэм щырекIокIыгъэхэм ахэлэжьагъэхэм

«тхъашуугъэпсэу» ятIо-тишIоигъуай.

Анахъэу тызыфэрэзэр Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу КъумпIыл Мурат ары.

Ащ иофшIэн зэригъэ-цикIэрэм фэшхяфэу цыфхэм заIуегъакIэ, щыIэкI-псэукIэ зыфэдэр, зыфэныкIохэр зэрегъашIэ, ахэм афэгъэхыгъэ IофшIэн-хэм ягъэцкIэн амалэу иIэр рехъылIэ.

«Тхъашуугъэпсэу ятэо» Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэххумэгъэнхэм, культурэмкIэ министерствэхэм, Тэуцожь районым иадминистраие, Пэнэжыкье къоджэ псэуплэм иадминистраие, Тэуцожь район Советым инароднэ депутатхэм, нэмыхI организацIеэху зишуагъэ къэзигъэкIуагъэхэм. Джаш фэдэу тафэрэз Нэшъукъуае щыщхэу, е нэмыхI чылэпIе щыпсэухэу зиг-гутуу къэтшIыгъе IофшIэнхэм ахэлэжьагъэхэм.

КыкI Вячеслав.
-Егъэджэн-пүнүгъэм иветеран.

Нэшъукъуай.

Искусствэр — тибайныгъ

ИсурэтхэмкІэ Дагыстан егъэдахэ

Дагыстан исуретышл цэрылоу Мелик-Мамед Агабалаевым иоофшагъэхэм афэгъэхыгъэ къэгъэльэгъон Мыекъуапэ къышызэуахыгъ.

Урысыем итвортческэ Союз М. Агабалаевыр хэт. Тыкъэзыу-цухъэрэ дунаир зэрильэгъурэ шыкъэр исурэтхэм къащегъэльягъо. Суретышл романтикэм нахь дихыххэу искуствэм хэшшик физиэхэм алтыгэ. Ару щитми, тарихым, лъепкъ шлэжым, къалэу Дербент ипсэукэ яхьылгагъэхэр иоофшагъэ къышыхэць.

бзэхэр сшогъэшэгъоных, — къытиуагъ М. Агабалаевым. — Суретыр щынэгъэм къизэрхэнэжъирэ шыкъэм сидигъуи сэгъэгумэкы.

ИсурэтхэмкІэ цыфхэм уалты-иэсным пае ягумэкл-гупшисэхэр дэгъоу пшэнхэ фаеу М. Агабалаевым ельытэ.

Къэгъэльэгъоным икъышэуухин ехьылгээ зэхахъэм къышыгушылагъэх Адыгэ Республиком исуретышлхэм я Союз итхаматэу Елена Абакумовар, республикэм исурэт къэгъэльэгъуапэ ипащэу Бырсыр Абдулахъ, нэмыххэри.

— Ильен-къо гупсэ, Дербент итарихъ, лъепкъ шэнхабзэхэр, фе-

шхъафхэри Мелик Агабалаевым узынэпищэу къэгъэльяго, — къытиуагъ Бырсыр Абдулахъ. — Тарихыр дэгъоу зэришээрэ ишугаагъэкл сурэтхэр лъэгъупхъэх, гурьыгъошлух.

Лъепкъым ишылакэ къыгъэльяго зыхыкъэ, нахыжхэм язэдэпсэуныгъэ гукэ ухещэ. Іанэм пэсэх, лъепкъ шуашэр ашыгъэу къэбар къауат. Іанэр зезышэрэр суретым къышыхэбгъэшынэр къинэп. Аш ынэгу ихыгъ, купым

къыхэплээ, цыфхэр къедэуух. Дагыстан къэралыгъо къэлэгъэджэ университетым художественнэ-графикэмкэ ифакультет Мелик Агабалаевым къуухыгъ, ильэс 34-рэ хъульэу исэнхэхатклэ иоф ешлэ.

Москва къышыдэклээрэ журналэу «Художественэ Совет» зыфиорем 2011-рэ ильэсэйм суретышлхэм яоофшагъэ зэфихысъжыгъ. Нэбгыри 10-у къыхыгъээмэ М. Агабалаевыр зэу ашыщ.

Дагыстан лъепкъ зэфэшхэяа фыбэ щэпсэу. Суретышлым къызэрэтиуагъэу, лъепкъыр къырыпшэнэу тарихъ ил. Апэу унаэ зытеудзэн фаер иныдэльфыбзэклэ цыфыр зэрэгүшүлээр, шэн-хабзэхэр зэрэзэрихъээрэй ары. Искуствэм лъепкъхэр зэфещэх, лъэужхэр зэрепхых. М. Агабалаевым исурэтхэр щынэгъэр нахышлоу озыгъашэхэрэм ахэтэлэйтэх. Лъепкъ искуствэм икупкл агъэбагъо.

Чээпьюгъум и 12-м нэс къэгъэльэгъоныр Мыекъуапэ щыкъошт.

Сурэтхэр зэхахъэм къышытэхыгъэх.

Цыф цэрылохэм, культурэм иоофшэхэм япортретхэм суретышл ядэлажь. Дэгъоу ышэрэ цыфым тыришыкырэ суретыр поэ пытим фэдэу къыпщегъэхъ. Дагыстан щызэлшашлэрэ шлэныгъэлэж лъепчэ гукъэ лъылэсэ шлонгъоу суретыр шьо зэфэшхъафхэмкэ егъэклэраклэ.

Москва, Грознэм, Пятигорскэ, Волжскэ, Назрань, фэшхъаф къалэхэм икъэгъэльэгъонхэр ашыкъуагъэх. Дунаим, Урысыем ашызэхщаагъэх къэгъэльэгъонхэм щытхуцлэхэр къащихыгъэх. М. Агабалаевым иоофшагъэ къэзигъэбаирэр щынэгъэм ильэнкъуабэ къизэлтиуубытээ сурэтхэр зэришхэрэй ары.

— Тарихыр, лъепкъ шэнх-

Самбо

Тибэнаклохэм тагъэгугъэ

Урысыем и Кубок самбэмкэ къидэхыгъэним фэгъэхыгъэ зэнэкъохур Нижегород хэкум икъалэу Кстово щыкъошт.

Адыгэ Республикэм самбэмкэ ибэнаклохэр зэлукъэгъухэм ахэлжээнхэм фэхъазырых. Спорт еджаплээм ипащэу, спортымкэ дунээ класс зилэ мастерэу Делэкъо Адамэ тызэрэшигъозагъэу, къэх зэнэкъохур ялэпэлэсэнэгъэ къышызыгъэлэгъоштхэ батырхэр къыхахыгъэх.

Цыкъу Рэмэзан, кг 64-рэ, Дэхъужу Хызыр, кг 58-рэ, Чэтыхъ Нурбый, кг 71-рэ, Еутых Рэмэзан, кг 71-рэ, Накл Айдэмэйр, кг 64-рэ, хэгъэгум и Кубок фэбэнэштых.

Зэхэзыщагъэр ыкИ къыдэзыгъэкъыр: Адыгэ Республикэм лъэпкъ Иофхэмкэ, Иэкъыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэгъухэм адярьяэ зэпхынэгъэмкэ ыкИ къэбар жууѓъэм иамалхэмкэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшигъэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, Редакцием авторхэм къайхырэ А4-кІэ заджэхэрэ тхаплэхуу зипчагъэкл 5-м емыхъухэрэй ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлгээу, шрифтыр 12-м нахь цыкъунэу щытэн. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкегъэклэжыхъ. E-mail: adygovoice@mail.ru

Зышаушыхъатыгъэр: Урысые Федерацием хэутын Иофхэмкэ, радиохъэтийнхэмкэ ыкИ зэллы-Иэсикъэ амалхэмкэ и Министерство и Темир-Кавказ чыпэ гъэоры-шап, зэраушыхъатыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зышаутийнхъатыгъэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкэмкии пчагъэр 4545 Индексхэр П 4326 П 3816 Зак. 1795

Хэутынум узыц-кэлхэнэу щыт уахътэр Сыхытэр 18.00 Зышаутийнхъатыгъэр уахътэр Сыхытэр 18.00

Редактор шхъаэр Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъаэр игуадэр Мэшлэкъо С. А.

Пшвэдэкъыж зыхырыр секретарыр Тхъаркъохъо А. Н.